

ORBÁN SZABOLCS KOLOZSVÁRI FERENCES SZERZETES A KARÁCSONY LÉNYEGÉRŐL, ADAKOZÁSRÓL, A SZENT FERENC-I LELKISÉGRŐL

Túlzás az ünnepeken, hiány a mindennapokban

A karácsony mélyebb lényege, hogy nem az ember, hanem a Jóisten ajándékozik, s az ünnep valahol ennek az ajándéknak az elfogadása kellene hogy legyen – fejtette ki a Krónikának Orbán Szabolcs Kolozsváron szolgáló ferences szerzetes, teológiai tanár. Orbán Szabolcsot, aki tíz évig volt az erdélyi ferences rendtartomány vezetője, arról is kérdeztük, miként látja, tanítható-e a társadalomban a rendszeres, nemcsak ünnepekkor történő egymásra figyelés.

» KISS JUDIT

– *Úgy tűnik, társadalmunkban egyre inkább pénz-, ajándék-, szórakozás-központúvá válik a szeretet ünnepe és az arra való készülődés – nincsen ez másként a jelenlegi válságos időszakban sem. Vajon miként lehet segíteni az embereknek, hogy az ünnep, ünneplés igazi lelki tartalmára figyeljenek?*

– Az ünnep igazi jelentésének fölfedezése terelhetne vissza az igazi lényeghez. A karácsonyban tulajdonképpen ajándékozást ünnepelünk, a legnagyobb ajándékozást: Jézus megtestesülését. Ilyen szempontból jó is, hogy az ajándék megjelenik a karácsonyi szokásokban, csakhogy azzal, hogy talán elvesztette a kapcsolatát az eredeti üzenettel, a felszín vált fontossá. És a felszín az, ami megragad bennünket. A mélyebb lényeg, hogy nem az ember, hanem a Jóisten ajándékozik, s a karácsony valahol az ajándék elfogadása kellene hogy legyen az ember részéről. Ajándékot elfogadni egyébként olykor nem egyszerű, mert nem mindig azt kapjuk, amit szerettünk volna, esetleg nem úgy van csomagolva – mi, emberek talán ezért is menekülünk, hogy ne kelljen elfogadni az isteni ajándékot. Ehelyett azt választjuk, hogy mi adjunk inkább, lehetőleg minél nagyobb, minél drágábbat, hogy ellensúlyozzuk az ajándékelfogadásra való képtelenségünket. Itt közelíthetnénk a karácsony lényegéhez: saját megajándékozottságunkat kellene fölfedeznünk és megélnünk.

– *És ennek már nincsen köze a pénzhez...*

– Egyáltalán nincsen. Magának a szónak, hogy ajándék, kiüresedett az igazi lényege, ezt töltik ki sokan anyagiakkal, azzal, ami megvásárolható.

– *A kolozsvári ferences templomról, az itteni közösségről és lelkiségről is beszélgetünk. Önök nemcsak adventkor gyakorolják az egymás felé való odafordulást – ahogyan az sok más közösségben jórészt a karácsonyra korlátozódik. Szent Ferenc életpéldájából kiindulva az adakozás a szerzetesek és a közösség mindennapjainak szerves része:*

Orbán Szabolcs a kolozsvári ferences kolostor patinás termében

ezt mutatja, hogy keddenként a huszadik század elejétől rendszeresen kenyeret osztanak a rászorulóknak a kolozsvári templomban. Hogyan látja, tanítható a társadalomban a rendszeres odafigyelés?

– Tény, hogy ünnepek környékén nemcsak családokon belül, de más közösségekben is felélnünk az ajándékozáskészség: rengeteg civil szervezet gyűjt, adományoz. Ez persze jó, de nagyon jó lenne, ha nemcsak ünnepekkor „letudott” alkalom volna. Egy évig voltam a Szent Ferenc Alapítvány diakónus-

» **Ajándékot elfogadni olykor nem egyszerű, mert nem mindig azt kapjuk, amit szerettünk volna, esetleg nem úgy van csomagolva – mi emberek talán ezért is menekülünk, hogy ne kelljen elfogadni az isteni ajándékot.**

sa, utána is kapcsolatban álltam a szervezettel, és azt láttam, hogy karácsony környékén mindenféle rengeteg édességet küldtek a gyerekeknek, az év többi részében pedig ez nem volt jellemző. A jelenleg tetten érhető volt ott is: túlzás az ünnepeken, hiány a mindennapokban. A kolozsvári templomban a heti kenyérosztásban is megnyilvánuló odafigyelésről: fizikailag is azért lehetséges, mert mi magunk is megtapasztaljuk, hogy kapjuk a hívektől – összegyűl a kenyéradomány a Szent Antal oltárához, mi pedig egyfajta felelősséget is kapunk, hogy továbbadjuk. Itt lehet visszatérni a karácsony ajándékozásának gondolatához, egyrészt

a láрма. A társadalomban, a médiában, közösségi oldalon mindenki túl akarja harsogni a másikat, de a nagyváros utcáira is ez jellemző. Mi lenne az elcsendesedés leglényegibb hozadéka – talán nemcsak ünnepekkor?

– Ez sokat foglalkoztat engem. Alcsiki faluból származom, ahol a karácsonyközeli időszak gyerekkoromban a behúzóadás, az ott-hon élményével társult. Az akkori helyzetből fakadóan a sötétséget is jelentette – akár az áramszüneteket is –, tehát semmiképp sem a csillogást. Csendes időszak volt. Édesanyám persze titokban készült az ünneplésre, de gyerekként én a csendre, a várakozásra emlékszem, arra, hogy a készülődés nem külsőségekben nyilvánult meg. Ehhez képest teljesen más tapasztalható ma. Már november közepén minden csillog-villog a karácsonyi díszektől, zenéktől harsog, olcsó csilingeléssel telik meg a város. Ez szintén a külsőség túlsúlya, ami kiöli a belső készülődés lehetőségét. Gyerekkoromban adventkor a roraték – hajnali misék – hangulata is hozzátartozott a készülődéshez, ilyenkor sötét volt, hideg, csak a hó világitott. És akkor az ember eljutott a templomba, ahol már volt fény – ebben érezhető volt az az üzenet is, hogy megyünk a világosság felé, de azért a templomban is minden a várakozásról szól, ami belső történés. Számomra az is lehangoló, hogy nagyvárosban az adventi roraté szentmiséknek sok helyen nincs hangulmánya. Gyerekkoromban nálunk ezeken a miséken szinte naponta annyian voltunk, mint a vasárnapi szentmisén. Adventkor a vásári nyüzsgés főleg a délutáni, esti órákban élénk, amikor az emberek kijönnek a munkából, ennek ellensúlyozása lehetne a hajnali csendes szentmisén való részvétel, hiszen korai órákban csendes a város is. A zaj minden formájában a felszint tolja élénk, a felszínen tart, nem engedi, hogy a lényegre tekintsünk, és azt vegyük észre. Az elcsendesedésnek abban kell segí-

– *Karácsony közeledtével arra is fel szokták hívni a figyelmet, hogy csendesedjünk el, annál is inkább, mert körülöttünk mindenfelé nagy*

» Orbán Szabolcs ferences szerzetes, teológiai tanár

Fr. dr. Orbán Szabolcs OFM ferences szerzetes, teológiai tanár, a Szent István királyról nevezett Erdélyi Ferences Rendtartomány előljárója volt 2009 és 2019 között, 2009 óta a kolozsvári ferences közösség tagja. 1969-ben született Csíksomlyón, általános iskolai tanulmányait szülőfalujában, a középiskolát Csíkszeredében a mai Márton Áron Gimnázium végezte, ahol 1988-ban érettségizett. 1991-ben jelentkezett a Kisebbségi Testvérek Rendjébe. A csíksomlyói jelöltség után Esztergomban és Szécsényben volt novícius, 1992–1998 között teológiai tanulmányokat folytatott a Szegedi Hittudományi Főiskolán. 1998-ban szentelték diakónussá, 1999-ben pappá. A diakonátus éve alatt a Szent Ferenc Alapítvány keretében folytatott nevelői tevékenységet. 1999-től posztgraduális képzésen vett részt a római Lateráni Pápai Egyetem Accademia Alfonsiana intézetében, ahol 2004 januárjában védte meg és publikálta olasz nyelvű doktori disszertációját, amelynek címe: A nemzeti kisebbségek jogai Európában. A kisebbségi jogok alapjainak etikai-analitikus elemzése és egy megalapozási javaslat a közjó fényében (Róma, 2004). 2004 szeptemberétől a Gyulafehérvári Római Katolikus Hittudományi Főiskola erkölcs-teológia-tanára, a szászsebesi ferences kolostor előljárója és az egyszerű fogadalmas testvérek nevelője lett. Publikációi, illetve tudományos tevékenysége is az erkölcs-teológia, valamint a ferences lelkiesség területéhez kapcsolódnak.

tenie, hogy észrevegyük a valóban fontosat. Ha ez igazán sikerülne, akkor sokféle kacat – ami fölül van – a maga „meztelenségében” mutatkozna meg. Ez viszont nem kedvezne a kereskedelemnek.

– *Említette egy interjúban, hogy mennyire szereti a természetet. A természetben az ember rácsodálkozhat a teremtés, az isteni alkotás hatalmas csodáira?*

– Egyértelműen. Ez az egyetlen út, ami elindíthat afelé, hogy menjünk csendben lenni, és ebben a csendben egyrészt fölfedezzük a teremtett világot, másrészt ezen keresztül azt, aki mindezt létben tartja. A nyári ferences program-

» **Rengeteg olyan válasz van a ferences lelkiességben, ami ma, 800 év elteltével is nagyon aktuális. Viszont nem tudom, hogy mindez miként működhetne központi eleme, lényege, az Isten nélkül.**

jainkban ezért is tartjuk fontosnak a természetjárást, gyalogos zárandoklatokat, próbálunk olyan helyeket bejárni, hogy kikerüljünk a civilizációtól. Bár a természetben már sok helyen próbál „bekönyökölni” az ember.

– *Visszatérve a Szent Ferenc-i gondolathoz: köztudott, hogy „Isten szegénykéjének” lelkiességében hangsúlyos az egymás, a rászoruló felé fordulás, a békés együttélés a környezettel. Ön harminc éve ferences szerzetes, tíz évig volt az erdélyi rendtartomány vezetője – a közösség érdekében végzett munkájáért 4 évvel ezelőtt magyar állami kitüntetést kapott, a Magyar Érdemrend lovagkeresztjét. Hogyan tapasztalja, látja, az erdélyi társadalom mennyire nyitott ma a Szent Ferenc-i lelkiességre?*

– A kitüntetésen az én nevem szerepel, de valójában a közösségnek szól. Főleg Csíksomlyóhoz, a pünkösdi búcsúhoz kötődik, és az összes testvér végzi a munkát, amiért átvettem a kitüntetést – tehát nem az én érdemem. Kétségtelen, hogy a Szent Ferenc-i gondolatok, ideák mindannyiunk életének meghatározói, akik az erdélyi rendtartományhoz tartozunk. Ezt tekintjük a legfontosabb értéknek, és természetesen azt szeretnénk, hogy a Szent Ferenc-i lelkiesség szépségét más is lássa, fölfedezze. Úgy gondoljuk, hogy éppen a Szent Ferenc-i lelkiület ad ma is választ a társadalom sok olyan kérdésére, ami hatalmas problémát jelent és fog jelenteni a jövőben. Ilyen a háború is: Assisi Szent Ferenc el mer menni a Szentföldre, odaállni a keresztetek és szaracénok közé a maga fegyvertelenségével – ezzel nagy sikert persze nem arat, de megteszi. Szintén aktuális kérdés a természet jelentőségének fölfedezése vagy a teremtett világban